

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI W 2023 ROKU
GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2023-2025

Wstęp

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej” przyjęty został Uchwałą nr L/469/202 Rady Miejskiej w Lubrańcu z dnia 21 listopada 2023 r.

Realizacja Programu ma na celu wypracowanie w gminie Lubraniec profesjonalnych form wsparcia i pomocy, przy jednoczesnym założeniu dążenia do zwiększenia ich dostępności i skuteczności, wobec osób uwikłanych w przemoc. Zakłada również prowadzenie skutecznej edukacji osób działających na rzecz rodziny dotkniętej przemocą, dostarczanie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem oraz propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych, związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje oraz organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie. Zgodnie z zapisami Programu oraz Regulaminu określającego szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubraniec oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno – pomocowych sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego i przedstawia je Burmistrzowi Lubrańca. Sprawozdanie jest rocznym podsumowaniem działań realizowanych w ramach Programu oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

1. Przeciwdziałanie przemocy domowej – ważne zmiany w 2023 r.

Z dniem 22 czerwca 2023 r. weszła w życie nowa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zastępująca dotychczas obowiązującą ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zmiany w przepisach zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) – poniżej opisano najważniejsze zmiany w przepisach.

Nazwa ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zmieniona na ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej pokazuje kierunek tych zmian. Ustawodawca przede wszystkim chciał uniknąć stygmatyzowania rodzin, żeby nie wskazywać, że tylko tam dochodzi do aktów przemocy. Przemoc domowa została na nowo zdefiniowana oraz wskazano wprost dwie nowe formy w postaci przemocy ekonomicznej oraz tzw. cyberprzemocy.

Przemocą domową jest jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie

lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.

Rozszerzono krąg osób określonych jako osoby doznające przemocy domowej. Przede wszystkim ustawodawca wskazał, że taką osobą może być:

- małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek, oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa,
- małoletni będący świadkiem przemocy domowej stosowanej wobec osób wskazanych w powyższych punktach.

Nowela rozszerza zatem krąg osób objętych ochroną na niezamieszkujących razem byłych partnerów oraz dzieci będące świadkami przemocy domowej. Zastąpiono również definicje „członka rodziny” poprzez wprowadzenie definicji „osoby doznającej przemocy domowej” oraz „osoby stosującej przemoc domową”. Wskazano, że sprawcą przemocy może być osoba najbliższa, ale też inna osoba spokrewniona lub niespokrewniona pozostająca w faktycznym związku, niezależnie od faktu wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, a także były małżonek, były partner lub inny członek rodziny, niezależnie od faktu

wspólnego zamieszkiwania.

Po nowelizacji ustawy Zespołowi Interdyscyplinarnemu przypisano zadania o charakterze strategicznym przez które będzie kształtowana lokalna polityka przeciwdziałania przemocy domowej, natomiast do zadań grup diagnostyczno-pomocowych będzie należało rozpatrywanie spraw indywidualnych. To niektóre ze zmian w przepisach dotyczących przeciwdziałaniu przemocy domowej, które 22 czerwca 2023 r. weszły w życie.

2. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych

Zadanie obejmuje realizację posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych, które w ramach swoich kompetencji i obowiązków zawodowych pomagają osobom doznającym przemocy oraz członkom ich rodzin.

W związku z obowiązującą ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz.1249 z późn.zm.) i Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023r. poz.1870), na terenie gminy Lubraniec funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. Zespół powołano Zarządzeniem Nr 75/2023 Burmistrza Lubrańca z dnia 22 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubraniec. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrańcu. Siedziba Zespołu mieści się w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej przy ul. Brzeskiej 49 w Lubrańcu. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

2.1. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego

Do zadań Zespołu należy integrowanie i koordynowanie działań instytucji zajmujących się przemocą poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- realizację zadań, wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

2.2 Dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego

Na podstawie prowadzonej dokumentacji stwierdza się, iż w 2023 r. do Zespołu wpłynęło łącznie 17 Niebieskich Kart. Odbyło się 15 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

Niebieskie Karty zostały założone przez następujące instytucje:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej - 5
- Policję -12
- Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 0
- oświatę - 0
- ochronę zdrowia - 0

Dla porównania w 2022 roku do Zespołu również wpłynęło łącznie 17 Niebieskich Kart, które zostały założone przez Policję.

3. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się udzielaniem pomocy rodzinom, w których występuje przemoc

Aby rodziny, w których występuje przemoc objąć profesjonalną i kompleksową pomocą, niezbędne jest posiadanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Stąd konieczne jest przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla osób pracujących w obszarze przemocy. W 2023 roku członkowie grup diagnostyczno - pomocowych i Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w trzech szkoleniach dotyczących nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ponadto uczestniczyli w dniu 9 listopada 2023 roku w konferencji organizowanej przez Urząd Marszałkowski w Toruniu poświęconej tematyce przemocy domowej.

4. Ochrona ofiar przemocy przed dalszym krzywdzeniem

Celem zadania jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, poprzez szybką i skuteczną interwencję służb do tego uprawnionych oraz podjęcie czynności, które zabezpieczą ofiarę przemocy przed dalszym jej krzywdzeniem. Pracownicy

socjalni Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrańcu na bieżąco prowadzą rozeznanie w rodzinach znajdujących się pod ich opieką. Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy odbywały się w formie pomocy finansowej, rzeczowej i poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W gminie Lubraniec prowadzone są działania interwencyjno-ostrzegawcze wobec sprawców przemocy. W ramach działania grupy diagnostyczno – pomocowej funkcjonariusz policji prowadzi rozmowy dotyczące aspektów odpowiedzialności karnej, konsekwencji za popełnione czyny. Sprawcy wzywani są na posiedzenia grup diagnostyczno - pomocowych. W 2023 roku wysłano 20 wezwań dla sprawców przemocy na posiedzenia grupy diagnostyczno – pomocowej. Jedna osoba nie stawiała się na wielokrotne wezwania. Niestety ani ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ani rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” nie wskazują bezpośrednio, jakie kroki można podjąć w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc, nie stawia się na grupę diagnostyczno - pomocową. Mimo to policjanci, jako członkowie grup diagnostyczno - -pomocowych, podejmują szereg innych działań, np.: przeprowadzają rozmowy a następnie prowadzą systematyczne wizyty w miejscu zamieszkania. Podczas rozmów z funkcjonariuszem policji, sprawcy motywowani są do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. W 2023 roku jedna osoba dobrowolnie zgłosiła się do udziału w programie korekcyjno – -edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową organizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.

5. Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

W 2023 roku osoby doznające przemocy domowej mogły skorzystać z pomocy prawnej w Nieodpłatnym Punkcie Pomocy Prawnej w Lubrańcu, działającym przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubrańcu, ul. Pl. Dr Mariana Szulca 4.

W ostatni piątek miesiąca organizowane były spotkania dla osób doznających przemocy domowej oraz współuzależnionych w Klubie Abstynenta "Nadzieja" w Lubrańcu.

W 2023 roku osoby potrzebujące pomocy w związku z występowaniem przemocy domowej, sytuacji konfliktowych oraz zagrożenia przemocą mogły skorzystać z telefonu dla ofiar przemocy, gdzie można uzyskać bezpłatne porady wykwalifikowanych konsultantów: prawników, psychologów codziennie w godzinach od 17.00 do 21.00 – o czym informowano osoby doznające przemocy podczas spotkań.

Osoby stosujące przemoc oraz nadużywające alkoholu mogły uczęszczać na cotygodniowe spotkania z terapeutą organizowane przez Klub Abstynenta "Nadzieja" w Lubrańcu.

6. Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Lubraniec były realizowane zgodnie z programem oraz w oparciu o aktualne przepisy prawa, a także wewnętrzne wytyczne w instytucjach, działających w przedmiotowej sprawie. W związku z szeregiem zmian przed członkami Zespołu Interdyscyplinarnego pojawiło się wiele zadań, które należało wdrożyć po wejściu w życie nowych przepisów. Od 2023 roku zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej, które nadały nowy charakter funkcjonowaniu zespołów i grup pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy. Zakres, wielość form i skutki natury fizycznej, psychologicznej, zdrowotnej czy ekonomicznej sprawiają, że winno się ją uznać za zjawisko społeczne szczególnej kategorii. Przemoc niesie za sobą dotkliwe konsekwencje dla wszystkich osób, których dotyczy, zarówno ofiar, sprawców, jak również świadków jej stosowania.

sporządziła Joanna Dolatowska

Kierownik
Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lubraniec
Izabela Nazdrowicz